

I na pertutga betg il chatschadur e betg il tiradur

Il cussegl naziunal sa fatschenta cun la revisiun da la lescha d'armas

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Oz èsi da quintar cun ina discussiun chalirada. Ils amaters d'armas battan oz suentermezdi en il cussegl naziunal cun verva cunter mintga prescripziun pli rigurusa. L'ala sanestra e verda pretendia probabel adumbatten che la direttiva da l'UE per armas mez-automaticas vegnia realisada er en Svizra a moda stricta.** Quatter cussegliers naziunals han tradì a l'anr lur posiziun tar la revisiun da la lescha d'armas (guarda fanestra). Ils dus Grischuns *Duri Campell* (pbd) e *Martin Candinas* (pcd) sustegnan en general las propostas da la cumissiun. *Chantal Galladé* (ps/ZH) batta per reglas pli severas ed *Adrian Amstutz* (pps/BE) na less gnanc entrar en materia.

Campell – «pertutga betg ils chatschadurs»

Il cussegl federal haja negozià bain cun l'UE ed haja cuntanschì ch'i dovria en Svizra nagins tests psicologics e nagina commembranza en in'uniun da tir per acquistar in'arma mez-automatica, di Duri Campell (pbd/GR). «Per mai sco chatschadur èsi fitg impurtant che questa lescha na pertutga betg la chatscha. In chatschadur na po gea gnanc ir cun armas mez-automaticas a chatscha.»

Plinavant saja quai decisiv da garantir la cuntinuaziun da la cunvegna da Schengen per che tuttas personas possian er en l'avvenir sa mover libramain en il territori da Schengen, di Campell.

Candinas – «respecta ils interess dals tiradurs»

«Per la pcd èsi stà impurtant da cuntanscher en la cumissiun ch'ins respecta ils interess dals tiradurs», di Martin Candinas (pcd/GR). Ils tiradurs profiteschian d'ina excepziun e possian salvar lur armas. Els na stoppian betg exnum esser en in'uniun, mabain stoppian sulet mussar

si ch'els fetschian propri sport da tir. «Quai è in dals puncts cardinals che nus avain dumagnà atras.» Plinavant saja quai decisiv ch'in schuldà dastgia, sch'el giavischia, salvar l'arma suenter il servetsch militar. Tschertins vesian l'arma sco ina smaladicziun e per auters muntia ella ina benedicziun, resp. in dretg uman. La pcd haja chattà cun sia posiziun ina buna via tranter smaladir e bendir

Tenor Amstutz mo «pseudo-mesiras»

«La finamira da questa lescha fiss en sasez impedir attatgas da terror. Ins mules ta dentant be glied integrà», di Adrian Amstutz (pps/BE). I sa tractia d'in disch-armament dals burgais svizzers. Cun quai n'impedeschian ins gnanc ina solia

attatga da terror. Plinavant chaschunian la controlla e la registraziun da las armas ina birocrasia enorme uschia che la polizia n'haja betg pli avunda glied per cumbatter violenza, per survegliar demonstraziuns e per perseguir extremists etc. Che la buis d'assagl da l'armada tutgia tutenina tar las armas scumandadas saja absurd. Schuldada ed offiziers hajan fatg ina scolaziun ed hajan emperndì da defender ils carstgauns en Svizra cun quest'arma. Da tutenina scumandar la buis mussia ch'ins mettia schuldada ed offiziers sut suspect general. La fin finala giaja quai per la dumonda: «Ha il stadi fidanza en ses burgais u betg?» Da «pseudo-mesiras» discorra Amstutz en connex cun il giavisch da l'ala sanestra

che la buis stoppia vegnir tegnida si a chasa da per sai da la muniziun. Ina tala mesira n'impedieschia ni suicids ni malfatgs. Tgi che n'haja betg a disposiziun la buis, dovria tut tenor er in cuntè u l'auto sco arma.

Galladé – «gnanca zic rigurus»

En sasez intendia la lescha gea reglas pli severas per armas mez-automaticas, di Chantal Galladé (ps/ZH). Ma la maiortad da la cumissiun haja decidì tantas excepziuns – gist per la buis dal militar – che las reglas sajan facticamain gnanc zic rigurusas pli. Perquai che la revisiun saja

la premissa per restar en il spazi da Schengen sustegna ella tuttina la lescha.

La ps ed ils verds portan oz suandantas propostas da minoritad en la debatta: Il schuldà u l'uffizier che less acquistar sia arma suenter il servetsch militar sto pajar il pretsch cumplain. A chasa è l'arma da separar da la muniziun. Magasins da 20 sajets per pistola u da 10 sajets per buis valan sco part da l'arma e vegnan scumandadas. Giuvenils dastgan pir a partir da 17 onns emprestar ina buis da trenament tar in'uniun da tir. Ils vendiders d'armas èn obligads d'annunziar transacziuns dubiusas da muniziun.

Pertge ston ins reveder la lescha d'armas?

Suenter l'attatga da terror a Paris il 2015 ha la UE midà sias disposiziuns d'armas – cunzunt da las armas mez-automaticas. Cun lezzas pon ins sajettar pliras giadas senza chargiar danovamain. Da cumprar questas armas na duai betg pli esser uschè simpel. Perquai che la Svizra fa part dal territori da Schengen sto er ella adattar sia lescha d'armas fin il matg 2019.

Tar las armas mez-automaticas tutga era la buis d'assagl 90 da l'armada svizra ch'è fitg derasada era tar ils tiradurs. Il cussegl federal ha perquai handlegià ora cun l'UE excepziuns per la Svizra: Tiradurs pon vinavant cumprar la buis d'assagl sch'els èn commembers d'ina uniun da tir u sch'els exerciteschan regularmain. En ses sbos da lescha propona il cussegl federal plinavant che collectaders dastgan vinavant cumprar armas mez-automaticas sch'els resguardan las mesiras necessarias da magasin. Tgi che posseda gia ina buis ch'è scumandada tenor las novas disposiziuns po laschar registrar ella entaifer trais onns. Ils vendiders d'armas

ston annunziar entaifer 20 dis ina vendita da buis al biro chantunal responsabel. Lez conceda era la lubientscha speziala per armas scumandadas. Mintga chantun ha ses agen register d'armas ch'è dentant collià cun ils registers dals auters chantuns.

Las propostas plitost tempradas dal cussegl federal ha la cumissiun dal cussegl naziunal anc modifitgà. Tenor la versiun dal cussegl federal valiss la buis d'assagl en sasez sco arma scumandada. Uschia na duai la vendita da magasins cun 20 sajets per pistola e diesch sajets per buis betg vegnir scumandada. Plinavant stoppia in cumprader demussar pir suenter tschintg tschintg e suenter diesch onns ch'el treneschia regularmain – e betg gia tar la cumpra. Cun trenament regular è manegià sajettar tschintg giadas entaifer tschintg onns. Plinavant giavischa la cumissiun che tiradurs da sport hajan il dretg sin ina lubientscha speziala.

Gia avant che la debatta parlamentara cumenzia in summa ha l'uniun Pro Tell annunzià il referendum.

La buis, resp. il schluppet, vala en Svizra quasi sco bain cultural. La buis da militar 90 è ina arma mez-automatica ed è pia pertutgada da la revisiun.

FOTO P. DE JONG